

Nr 1

Utlåtande i anledning av väckta motioner om utvidgning av rabattbestämmelserna för folkpensionärers resor på statens järnvägar.

I de likalydande, till allmänna beredningsutskottet hänvisade, motionerna I: 2 av herr *Johansson, Anders*, och II: 4 av herrar *Carlsson* i Huskvarna och *Hamrin* föreslås, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om undersökning av möjligheterna för en mera generös och permanent utvidgning av rabattbestämmelserna för folkpensionärerna vid resor på SJ.

I motionerna lämnas uppgifter om gällande rabattbestämmelser i Danmark och Norge vid folkpensionärers resor på statsbanorna samt för de rabattsystem som hittills tillämpats i vårt land. Motionärerna finner lämpligt att möjligheten av generösare och mera permanenta rabattbestämmelser undersökes. Motionärerna håller för troligt, att en utvidgning av den tid, under vilken rabatterade resor får företagas, icke skulle medföra inkomstbortfall för SJ. För folkpensionärerna skulle det vara en fördel, om tiden kunde utsträckas över våren och sommaren. Samtidigt borde övervägas att utsträcka förmånen till åtminstone vissa kategorier invalidpensionärer.

Beträffande motiveringen i övrigt får utskottet härvisa till motion II: 4.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionerna från *järnvägsstyrelsen*, som anför:

Järnvägsstyrelsen avser ej att framdeles anordna billiga pensionärsresor, av typen »De gamlas järnvägsresor». Anledning härtill är bland annat, att denna rabatt på SJ omfattar alla reseavstånd, således även de korta, oavsett reslängd eller pris. Rabatt på de korta avstånden är emellertid i detta sammanhang icke motiverad ur företagsekonomisk synpunkt. Däremot synes rabatt på de långa reseavstånden kunna stimulera till ny och lönsam trafik för SJ.

Med hänsyn härtill provas för närvarande en annan, även av motionärerna omnämnd typ av rabatterbjudande, nämligen »SJ Nyårskort». Detta kostar oberoende av avståndet 100 kronor. Folkpensionär med ålderspension erhåller 50 % rabatt vid köp av dessa kort, vilka berättigar till obegränsat antal resor under fyra kalenderdygn under tiden 29 december 1959 — 29 februari 1960. Folkpensionärerna erbjuds härigenom möjlighet att kunna företaga långa och mera kostsamma resor till starkt reducerat pris. Rätt utnyttjat kan detta erbjudande bli avsevärt förmånligare än vad som gällt tidigare, i synnerhet som rabatten utsträckts att även omfatta medresande make eller maka, som ej uppnått stipulerad folkpensionsålder.

Styrelsen emotser utfallet av pågående försök med nyårskortet med stort intresse. Detta försök kan tillsammans med tidigare liknande försök lämna värdefulla erfarenheter till ledning för en bedömning av behovet och lämpligheten av framtida mera generella åtgärder på detta område.

Bihang till riksdagens protokoll 1960. 11 saml. Nr 1

Järnvägsstyrelsen vill till sist understryka, att eventuella åtgärder, som framdeles kan komma att vidtagas, måste falla inom det område, där kundernas, i detta fall pensionärernas, och statens järnvägars ekonomiska intressen mötas.

Utskottet

Utskottet har vid ett flertal tillfällen behandlat frågor om utvidgning av de särskilda förmåner som folkpensionärer åtnjuter vid resor å statens järnvägar (utskottets utlåtanden nr 7/1957, nr A 3/1958 och nr 6/1959). Motionerna har i enlighet med utskottets förslag icke föranlett någon riksdagens åtgärd. Järnvägsstyrelsen har i dessa spörsmål konsekvent hävdadt att man icke kan medgiva andra lättnader än som är försvarbara från järnvägsekonomisk synpunkt, därest järnvägen icke erhåller ersättning av andra medel. Härvid torde närmast anslag under femte huvudtiteln komma i fråga. Genom sitt godkännande av proposition nr 77 till 1958 års A-riksdag angående driftbidrag till statens järnvägar har riksdagen anslutit sig till den däri uttalade principen, att järnvägsekonomiskt ej motiverade nedsättningar icke bör belasta statens järnvägar.

Utskottet har icke att pröva frågan om eventuella anslag.

Av järnvägsstyrelsens yttrande över motionerna framgår bl. a. att styrelsen avvaktar utfallet av de pågående försöken med de s. k. nyårskorten och med ledning härav och av tidigare vunna erfarenheter avser att pröva behovet och lämpligheten av mera generella åtgärder på området. Utskottet finner sig kunna förutsätta att styrelsen är beredd att medgiva folkpensionärerna de förmåner, som den anser järnvägsekonomiskt motiverade.

Utskottet har med hänsyn till det ovan anförda icke ansett sig böra förorda något riksdagens initiativ i ärendet utan hemställer,

att de likalydande motionerna I: 2 och II: 4 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 17 februari 1960

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Johan Persson*, Möller, Jonasson, Sörlin, Gustaf Henry Hansson, Lars Larsson, Danmans, Axel Emanuel Andersson, Hedström, Hellebladh, Tage Johansson och Uno Olofsson; samt

från andra kammaren: fru Eriksson i Stockholm, herrar Johnsson i Skoglösa, Dickson, Königson*, Ekström i Björkvik, Jacobsson i Sala*, Svensson i Krokstorp, fru Jäderberg, herrar Nelander, Svensson i Kungälv, fru Thunvall och herr Börjesson.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.